Дар'я ПАЛЫНСКАЯ

Рубрыка гістарычных факультэтаў краіны

ДЗЁННІК ЭТНАГРАФІЧНАЙ ПРАКТЫКІ, 2013 ГОД

Дар'я Пальнская (папросту Дарка) — 19-гадовая студэнтка 2 курса гістфака Полацкага дзяржуніверсітэта. У выключна беларускамоўнай атмасферы вырошчвае дома мужа — журналіста і рок-музыку, котку (аўтаспыншчыцу), пацучыху і... кактус. Часам сама пераўтвараецца ў журналіста і асвятляе культурныя падзеі ў газеце «Полацкі веснік». Захапляецца этнаграфіяй.

БАЧЭЙКАВА І ВАКОЛІЦЫ

01.06.2013.

Першы дзень заўсёды самы цяжкі, хвалюючы і сумбурны. Падыходзячы раніцай да ўніверсітэта, ледзь валакла сумку, з сумам спрабавала знайсці знаёмыя твары сярод натоўпу завочнікаў. Шчыра парадавалася, калі прыехаў аднагрупнік.

З нашай групы дзённага аддзялення гістфака Полацкага дзяржуніверсітэта ў 14 чалавек ехаць на этнаграфічную практыку рашыліся толькі мы з аднагрупнікам Уладзем. Пазней пазнаёміліся з другакурснікам Дзянісам, дамовіліся трымацца разам, пакуль не пазнаёмімся з усімі.

А дзясятай прыехаў і забраў нас аўтобус. Было сумна і трошку страшна з'язджаць. Цэлых два тыдні з незнаёмымі людзьмі. Што там будзе? Інтрыга. Ехалі доўга, па дарозе лічылі азёры. Вёска з прыгожай назвай Бачэйкава, месца нашай добраахвотнай высылкі, сустрэла сучаснымі аградомікамі, новай царквой і рэчкай.

Месцам для лагера выбралі прыгожы, круглай формы луг каля ракі Улы, парослы травой і быльнягом амаль у мой рост. Хлопцы з выкладчыкамі заняліся ўладкаваннем намётаў, дзяўчаты — прытоптваннем травы. Усталяваўшыся і расклаўшыся, мелі перакус у выглядзе шведскага стала. Ежай (нарэзкай, выкладкай) цалкам заняліся дзяўчаты-завочніцы.

Наступныя два тыдні мне выпадала правесці ў адным намёце з завочніцай Настай з Наваполацка. Цяжка адразу вызначыць свае думкі. Аб'ектыўна, сёння тут цяжка. Нервы напружаныя, сумую па пакінутых сябрах і родных. Складана раззнаёміцца, адаптавацца, бо завочнікі старэйшыя за нас. Самай вялікай праблемай для мяне стала мая беларуская мова. Відаць, з такой з'явай завочнікі сустракаліся нячаста, бо усе дзіўна глядзяць, перапытваюцца, і задаюць гэтае абавязковае пытанне «чаму?».

19.15. Палявая кухня, асабліва ў першы дзень, — штосьці звышшыкоўнае, нават калі гэта звычайная грэцкая каша з тушонкай.

Вечар праходзіць спакойна. Дасведчаныя людзі адразу пасля вячэры дасталі мячык, разгарэлася гульня ў валейбол. Здзівіла надвор'е: днём стаяла спёка, а пасля раптам

Было цікава, асабліва калі прабіраліся праз лес з быльнягу, травы, кустоў і смецця… Трэба прызнаць, тэрыторыя былога панскага маёнтка вельмі занядбаная і недагледжаная, што сумна.

Па вяртанні было знойдзена рашэнне як змагацца са спёкай: рэчка Ула, ці, як называюць яе мясцовыя, Ульянка — гэта штосьці! Вада вельмі прыемная і прахалодная, ды і не глыбока. Праўда, пакуль рызыкую толькі троху таптацца ля берага. Плаваць не ўмею.

Пасля абеду знайшла ідэальнае месца — цянёчак пад намётам. Не так дакучае спёка, можна думаць і чытаць. У лагеры вельмі ўтульна і спакойна, стракочуць конікі, няспынна спяваюць птушкі. На лузе гудуць пчолы. З аднаго боку — пагрозліва і сур'ёзна, а з другога — манатонна і руцінна. Увогуле, тут неверагодна прыгожа. А яшчэ здаецца, што вельмі блізка да неба.

Сёння другі дзень нашай практыкі. Пакрысе ўсе адаптуюцца, прывыкаюць. Праўда, беларуская мова дагэтуль выклікае ў многіх пытанні, асабліва ў завочнікаў-вайскоўцаў з чацвёртага курса. Сёння ў нас акрэсліліся рысы кухні — да вогнішча далучыліся прывезеныя аднекуль драўляныя сталы і лаўкі.

Жыццё ў лагеры мае свой распарадак, у тым ліку — абавязак несці нарад па кухні. Дамовіліся з дзяўчынай Інай дзяжурыць у пятніцу.

моцна пахаладала. Але тут неверагодна прыгожа! Жывучы ў гарадской кватэры, адвыкаеш ад такога цудоўнага навакольнага хараства.

Такім чынам. Дзень атрымаўся насычаны, хоць і крыху панічны. Практыка сутыкнула мяне з уласнай неарганізаванасцю: калі вечарам нечакана пахаладала, я пашкадавала аб многіх няўзятых рэчах. Але першы крок зроблены, першы дзень прайшоў. Вельмі цікава назіраць за ўсталяваннем лагера, парадку ў ім, фарміраваннем сяброўскіх адносін між людзьмі. Пакуль што адчуваецца напружанасць, але, мяркую, хутка ўсё знікне.

06:23 Другі дзень экспедыцыі

Начныя размовы за сценкай намёта не сціхалі доўга, але сну на прыродзе гэта абсалютна не замінае — адключаешся імгненна. Прачнулася ў 4 раніцы ад таго, што было халаднавата ды нязвыкла гучна спявалі птушкі. Ад першай праведзенай ночы ў намёце на зямлі баліць шыя.

Надвор'е не перастае здзіўляць. Сонца, якое нечакана паднялося з боку бальніцы, хвіліны тры толькі свяціла, затым у ім уключыўся, мабыць, абагравальнік, і — стала цёпла, нават спякотна! Дзіва ды толькі.

Мелі сняданак, на які выкарысталі 1,5 пакета макарон і 2 банкі тушонкі, рыхтуемся выйсці на маршрут. Сёння арыентуемся на вёску Бачэйкава, будзем размаўляць з мясцовымі старажыламі. Лагер асвойваецца, гудзіць нецярплівым вірлівым жыццём.

14:30. Вярнуліся з маршруту. Я, Уладзя і Дзяніс былі накіраваны да мясцовага краязнаўцы, які нас ужо чакаў. З размовы засталіся трохгадзінны запіс і прыемнае ўражанне ад цікавага суразмоўцы. Раглядалі фотаздымкі, хадзілі па мясцовасці пад расповеды пра тутэйшую даўніну і паноў.

Такім чынам. Дзень падаецца нашмат лепшым, чым учарашні. Сёння больш вольна адчувалася ў нашым асяродку, мне ўжо прасцей размаўляць. Знамянальнай з'явай застаецца наш першы палявы запіс, размова з краязнаўцам. Гэта вельмі цікава і не так складана, як я думала.

Серада.
03/07/2013 7:26

Сёння прачынацца было складаней, мабыць таму, што ўчора палову дня і так праспала. За два дні, праведзеныя тут, скура паспела наталіцца сонцам і пачынае рабіцца больш смуглай. Гэта, безумоўна, радуе, але калі так пойдзе і далей, то я вярнуся дамоў неграм.

Ужо ў 8 раніцы спякотна. Сёння ўпершыню аддала свой тэлефон, каб паставілі на зарадку. Справа ў тым, што зарадзіць яго можна толькі ў шпіталі ці ў краме, трэба дамаўляцца. Але, напрыклад, Дзяніс уключае тэлефон толькі ў пэўныя перыяды, вечарам з 20 да 22 гадзін. Зручна, мабыць.

14:35. Сённяшні маршрут пралягаў у вёску Клешчыно. Ісці недалёка, хвілін 15, адзінае, што па пяску амаль ўвесь час. Вёска падалася закінутай з першага позірку — ніводнага чалавека на вуліцы. Да першых падыходзячых нам па ўзросце рэспандэнтаў былі адпраўлены хлопцы, астатнія пайшлі далей.

У канцы вёскі мы сустрэлі дзеда Шуру і бабу Машу. Яны такія вясёлыя! Сядзелі вакол іх, распытвалі. Вельмі бадзёрыя суразмоўцы, паўтары гадзіны праляцелі імгненна. Камічна было, калі бабка напрыканцы размовы раптам узгадала пра бульбу, што ў яе варылася. Адправіла па яе дзеда, але праз паўгадзіны і сама пайшла. Вельмі харызматычныя, распавялі шмат анекдотаў, нават праспявалі пару частушак.

Пайшлі далей. Вёска складаецца з дзвюх доўгіх вуліц, аддаленых адна ад адной. Частка групы пайшла размаўляць яшчэ ў адзін дом, а мяне з Уладзем і Дзянісам адправілі на пошукі патэнцыйных носьбітаў цікавай нам інфармацыі далей. Нічога не знайшоўшы, рушылі ў лагер.

Быў момант, калі спыніліся ля нейкага дома, каб набраць вады ў бутэльку, і тут пад'ехалі на машыне гаспадары. На маё пытанне, ці можна ўзяць вады яны пачалі распытваць пра мову… Такое адчуванне, што яны ўбачылі штосьці абсалютна незвычайнае. Жанчына адзначыла: «Так необычно слышать в Беларуси белорусский язык»...

Рэчка працягвае ратаваць ад спёкі. Хачу навучыцца плаваць. Як кажуць выкладчыкі, кожны этнограф мусіць умець плаваць.

Пасля абеду зноў пайшлі на маршрут. Сёння раніцай мясцовыя жыхары параілі знайсці адну жанчыну, якая вельмі добра спявае. Пасля доўгіх пошукаў і абыходжання амаль усёй вёскі — знайшлі! Здзівіліся — яна выглядала гадоў на 60, апынулася, што ёй ажно 80. Вельмі цікавая жанчына з шыкоўным голасам, праспявала нам колькі песень з Магілёўшчыны.

Такім чынам. Трэці дзень практыкі прамільгнуў і схаваўся разам з сонцам за лесам. Было цікава, і ўжо абсалютна проста. Радуюся, бо ведаю як завуць па імёнах большую частку лагера. Сёння было два цікавых інтэрв'ю, атрымана шмат новых звестак па традыцыйнай культуры.

04 ліпеня 2013

Прачнулася толькі па будзільніку, амаль прызвычаілася да ўсіх узгорачкаў зямлі пад спальнікам. Сёння маршрут у вёску Жарнасекава.

13:31. Вярнуліся. Атрымаўся самы смачны маршрут, падмацаваны мёдам і чаем. А яшчэ акрэслілася наша група са студэнтаў-дзённікаў (мяне, Уладзі, Дзяніса), і нават атрымала назву — Група Ў нескладовае.

У пачатку вёскі сустрэлі бабулю гадоў 80, паразмаўлялі з ёй. Хвілін 20 распытвалі дзеда на дарозе, але не вельмі ўдала. Затым абсалютна выпадкова згледзелі дзеда-пчаляра, які з радасцю пачаў з намі гутарыць. Цікава, што знайшлі мы яго ў садзе сярод вулляў. Ён пасадзіў нас на самаробны тапчан, а сам застаўся стаяць — не так даўно меў праблемы са спінай. Артыстычны і вясёлы дзед распавёў шмат цікавостак. А пасля запрасіў на гарбату і мёд. Хіба ад такога можна адмовіцца? :) Дарэчы, пчолы ў яго добрыя. Ніводная нас нават не напужала, падляцеўшы блізка, а мы ж каля самых вулляў сядзелі.

Яшчэ з паўгадзіны пасядзелі ў доме, пілі чай, размаўлялі, дзед спяваў песні. А развітваючыся, дазналіся, што ў яго дзень нараджэння 2 снежня — як і ў мяне.

20:36. Першыя сумныя позіркі на неба ўсе пачалі кідаць яшчэ за паўгадзіны да дажджу. Тады неба толькі пачало зацягвацца хмаркамі. А пасля яны зманліва рушылі на захад і пачаўся дождж. Дробны і сарамлівы грыбны дождждык разгарнуўся да моцнага ліўня. Не пашчасціла кухарам, якія ў гэты час меліся ставіць вячэру. Лагер пахаваўся ў намёты, а некалькі чалавек, у тым ліку і я, у дажджавіках вярнуліся на кухню. Каша зварылася хутка.

Надвор'е цалкам стабілізавалася. Не абышлося без здарэнняў. Нехта развярнуў банку тушонкі ў харчовым намёце, пачулася: «Утык бы гэтым кухарам даць!..» Любая разнамасная суполка, аб'яднаная прымусова, не можа быць спакойнай. Вось і тут пачалося: лагер умоўна падзяліўся на 4 суполачкі, якія пачалі трымацца адасоблена і ў сваіх колах абмяркоўваць іншых. Мяне абурыла, што найбольш пачалі выступаць людзі, абсалютна не датычныя да пытання з харчовым намётам і кухняй.

Такім чынам. Чацвёрты дзень таксама закончыўся. Усё ж час ляціць імгненна! Быў цікавы маршрут, новыя людзі. Упершыню ў лагеры ішоў дождж і выбухнула сварка.

05.07.2013

Сёння дзяжуру па кухні. Шчыра, нават пісаць нічога не хочацца, роспач і безвыходнасць. Гэта нелагічна, тут шмат людзей, якія не хочуць ісці ні на маршрут, ні на раскопкі, чаму б ім не гатаваць? Сумна. У дадатак, з раніцы мяне пакусалі камары, моцна баліць рука і троху заплыло вока. Не мой дзень.

21:05. На сняданак прыгатавалі макароны, памылі посуд. Доўга мучыліся з вогнішчам, вада закіпела толькі праз паўтары гадзіны. На абед — суп харчо з пакецікаў і грэцкая каша з тушонкай. Пачулі розныя водгукі пра нашы кулінарныя здольнасці, як станоўчыя, так і не вельмі. Па абедзе пайшоў дождж, закончыўся толькі перад вячэрай. Вячэралі, дарэчы, рысам з тушонкай. Не знайшла сёння салідарнасці і падтрымкі, бо калі

ты за нешта адказваеш, усе стараюцца цябе тролiць i падсцёбваць, а вось дапамагчы не прапанаваў нiхто. Больш дзяжурыць не буду.

06.07.2013.

16:04. Сёння пятнiца, многiя паехалi дадому на выхадныя. Мая суседка па намёце Наста, якая за апошнiя днi зусiм расхварэлася, з'ехала ўвогуле. Практыку яна дабудзе ў Полацку, на археалагiчных раскопках у Запалоцці, разам з астатнiмi маiмi аднагрупнiкамi. Самотна.

Сённяшнi маршрут быў у вёску Далосцы, далекавата адсюль. Ужо на пачатку вёскi сустрэлi сталую пару, наша група Ў засталася з ёй. Распавядалi абсалютна пра ўсё, i мяне шчыра здзiвiла iх актыўнасць, весялосць. Яны з такiм iмпэтам i запалам паказвалi нам, як раней гулялi ў гарадкi! А яшчэ яны падарылi нам форму для хлеба. Запiсалi паўтары гадзiны i пайшлi далей.

Iншымi цiкавымi людзьмi Далосцы нас не парадавалi. Хвiлiн дзесяць усяго размаўлялi з бабкай, якая 50 год назад прыехала сюды з Татарстана. Дайшлi да канца вёскi, але там таксама нiкога не сустрэлi. Дарэчы, вёска ў адну вулiцу працягласцю каля кiламетра. Але шмат закiнутых будынкаў i лецiшчаў. Праз паўгадзiны блуканняў пайшлi дадому.

Сёння я вучылася плаваць, у прынцыпе, гэта даволi не складана, у мяне нават пачало атрымлiвацца. Радасць!

Такiм чынам. Атрымаўся даволi цiкавы дзень, хоць i з далёкiм ранiшнiм маршрутам. Я навучылася плаваць, а ў лагеры патроху пачынаюць размаўляць па-беларуску. Людзi спрабуюць ужываць беларускiя словы, ды i выкладчыкi часам пачынаюць размаўляць на мове.

7 дзень. Нядзеля

Нядзеля — выхадны. Учора дзяжурныя хадзiлi па вёсцы, прасiлi ў мясцовых гароднiны якой. Нейкi добры чалавек нагрузiў iм пакет гуркоў — цяпер ядзiм салаты.

Частка лагера адпрасiлася i паехала дадому, некалькi чалавек пайшлi на маршрут, астатнiя млеюць пад сонцам i эксплуатуюць рэчку.

Хачу напiсаць пра ўклад i распарадак лагера. Безумоўна, дысцыплiна, аб якой няспынна паўтараюць выкладчыкi, тут трымаецца. Не iдэальная, але ёсць. Дзяжурныя па кухнi прачынаюцца а шостай, пачынаюць гатаваць снiданак. Гадзiн у сем усё гатова, i кухары б'юць лыжкай у талерку цi накрыўку, каб усе прачыналiся. Пасля любога прыёму ежы дзяжурныя мыюць увесь посуд, прыносяць ваду i дровы на вогнiшча. Маршрут — а дзявятай гадзiне, як i археалагiчныя раскопкi. У 14:30—15.00 — абед. Звычайна гэта суп i каша з тушонкай, таксама ёсць смачняшкi — печыва, цукеркi. Да наступнай ранiцы — абсалютна вольны час. Можна спаць, купацца, загараць цi сядзець размаўляць на кухнi. Вячэра ў 18, 19 цi 20 гадзiн, калi як.

Сёння быў прышпiл. Калi сядзелi ўсе разам за агульным сталом, прыйшоў мясцовы жыхар, як ён сам прадставiўся — Простой Андрей, белорусский. Пачаў распытвацца, хто мы, адкуль. Распавёў, што, святкуючы Купалле, згубiў у рэчцы човен. Быў гэты спадар на добрым падпiтку, сур'ёзна да яго не паставiлiся. Але ён праз нейкi час вярнуўся i прынёс нам мех бульбы! Дзякуй :)

Вельмі не хапае музыкі. Але разумею, што калі б увесь лагер пачаў слухаць сваю музыку, то было б яшчэ горш, чым без яе. Трымаюся, пракручваючы ў галаве любімыя мелодыі. Песні мужа, Арбенінай, Сурганавай, гурта «Мельница»...

Такім чынам. Асэнсоўваю, што ўжо ажно сёмы дзень практыкі. Час ляціць імгненна! Дзень атрымаўся лянотны, спакойны і сонны.

08 ліпеня 2013

13:52. Вярнуліся з маршруту. Сёння было цяжкавата — Бачэйкава-Жарнасекава-Далосцы-Чурылава — шлях няблізкі. Яшчэ і выкладчык, што пайшоў сёння з намі, вельмі хутка ходзіць. Але ж паспяваем за ім!

Група Ў, як заўсёды, засталася на самым пачатку вёскі, дзе ля дома сядзелі дзве бабулі. Сядзелі мы з імі з паўгадзіны. Па наводцы ад іх пайшлі шукаць старасту вёскі. Дарэчы, паселішча прыгожае, заўважна абнаўленне вёскі.

Стараста і яго жонка аказаліся цікавымі людзьмі. Дзед — камуніст, але яго бабуля была знахаркай. Паразмаўлялі крыху з імі і пайшлі шукаць далей. Вёска амалоджаная прыезджымі, старых амаль не засталося.

Ад хуткай хады, спёкі, гарачага асфальту пад нагамі ўсё змазваецца, блытаецца… Жыхары Жарнасекава, якія сядзелі пад агароджай на лавачцы, спыталі: «Чаго тудысюды бегаеце?»

…Крута, калі на кухні знаходзяцца таленавітыя людзі. Сёння завочнік Паша прыгатаваў суп накшталт расольніка, запечаную ў гаршчку кашу, грэнкі і кісель. Во як! Усё неверагодна смачна.

…Палявы дзённік практыкі вядзём па-беларуску. Напэўна, кожны другі з двух дзясяткаў удзельнікаў экспедыцыі асабіста спытаў у мяне, чаму я размаўляю на мове, дзе навучылася. Аднойчы сядзелі пасля абеду і ўстроілі курс мовы. Словы накшталт імбрыка, лядоўні, алею, вантробаў. Колькі было радасці!

Такім чынам, дзень атрымаўся нядрэнны. Цікавы, хоць і адносна марна праведзены маршрут усё ж адкрыў перад намі новых людзей і новыя мясціны. Выдатны абед! І ў абмежаваных умовах можна выдатна гатаваць. Галоўнае — умець і хацець.

> Калі ты за нешта адказваеш, усе стараюцца цябе троліць і падсцёбваць, а вось дапамагчы не прапанаваў ніхто. Больш дзяжурыць не буду

> Усе кажуць, што на лузе шмат вужоў. Я дагэтуль не бачыла ніводнага. Цікава было б убачыць жывую змяюку зблізку, а з іншага боку — я ж буду баяцца

9 дзень

13:37. Сёння на маршрут выйшлі на паўгадзіны раней, у плане — вёскі Драздова і Забеліна, пара кіламетраў. Група Ў, з намі — Карына, рушылі туды. На перакрыжаванні з трасай на патрэбнай нам дарозе згледзелі купку людзей. Калі перайшлі дарогу і параўняліся з імі, пазнаёміліся. Аказалася, што мужчына, Віктар, з вёскі Забеліна. Павёў нас у вёску, па дарозе распытваўся, хто мы, адкуль і навошта. Вельмі сумнае відовішча — яму і жанчыне гадоў 40, але вопратка брудная і парваная, твары чырвоныя і апухлыя. Алкаголь… Сама вёска, хоць і мае прыгожую назву, выглядае шчэ горш за жыхароў. Каля 15 дамоў, большая частка якіх, падаецца, прыдатная толькі для зносу.

Віктар завёў нас да васьмідзесяцітрохгадовай бабулі Лены. Але яна не стала з намі размаўляць. Па дарозе назад сустрэлі маці нашага праваднікa. Яна таксама адмовілася штосьці распавядаць. Спяваць буду ў пятніцу, калі атрымаю пенсію…

Пайшлі ў Драздова. І тут нагледзеліся дзівоцтваў: падышлі да дома, каля якога завіхаўся мужчына. Павіталіся, а ён раптам імкліва пабег да дзвярэй і схапіўся за іх, каб закрыць. Я ўжо думала, што ён збегчы ад нас хоча, аказалася, проста злы сабака ў доме — ратвейлер. Дзядзька паклікаў цешчу, паненку ва ўзросце, але яна не захацела з намі размаўляць, бо была занятая нейкімі хатнімі справамі.

Пайшлі да іх суседзяў. Цікавая бабуля, вельмі дасведчаная ў розных пытаннях, якія мы задавалі. Адзінае, што яна вельмі часта збівалася, але гэта заўважна ў размове з усімі, каго апытвалі. Шмат людзей проста самотныя, і нават купка недасведчаных падлеткаў-этнографаў уяўляецца добрым суразмоўцам. Дарэчы, таксама заўважыла: каб адчапіцца ад нас, часта ўжываюць фармуліроўку: «Ай, усё забылíся».

У лагеры ўсё як звычайна. Частка людзей тусуецца на кухні, хутка будзе гульня ў мафію. Сёння хлопцы гралі на гітары — гэта так класна!..

Усе кажуць, што на лузе шмат вужоў. Я дагэтуль не бачыла ніводнага. Цікава было б убачыць жывую змяюку зблізку, а з іншага боку — я ж буду баяцца =)

Такім чынам. Дзень прайшоў добра. Чакалі прыезду ўніверсітэцкага выкладчыка, дасведчанага навукоўца і заўзятага рыбака Уладзіміра Лобача, але ён так і не прыехаў.

10 ліпеня 2013

15.34 Як вярнуліся з даволі далёкага маршруту, вырашыла паспаць. Вось толькі што прачнулася.

Надвор'е стаяла някепскае, не так няшчадна паліла сонца, быў невялікі вецер. Хадзілі ў вёску Двор Нізгалава. Шмат топаць. Але прыйшлі. Сёння нас на маршруце было шасцёра. Падняліся на горку, там — былы панскі маёнтак. У адной з пабудоў цяпер бібліятэка, у другой нічога няма, яна з чырвонай цэглы і добра складзена, а вокны забітыя дошкамі. Ля гэтага маёнтка сустрэлі дзеда, распытвалі хвілін дваццаць. Затым запыталіся ў мясцовай краме пра старажылаў. Параілі схадзіць да Яніны.

Прайшлі патрэбны мост. Бабулька, што ішла насустрач, стала нашым праваднікам далей. Сама ж і дамовілася са спадарыняй Янінай. Я задала пару пытанняў, затым з ёй гутарыў выкладчык. Бабульцы 84 гады, яна даволі жвавая і рухавая жанчына.

Вярнуліся. Сабраліся на кухні — я, Наста, Юля, Ігар. Размаўлялі пра ўсё на свеце, закранулі і мову. Гэты Ігар, хоць і з Мінска, але неяк звязаны з наваполацкім Княжычам.

23:36. Выдатна пасядзелі ля вогнішча. Буду спаць.

Калі сядзелі ўсе разам за агульным сталом, прыйшоў мясцовы жыхар, як ён сам прадставіўся — Простой Андрей, белорусский

ПЕРАДАПОШНІ ДЗЕНЬ!

11.07.2013

6:38. Добрай раніцы!

Ну вось чаму яны не прыехалі раней? Я адчула сябе амаль як дома, калі ўбачыла Аліну і Наташу, дзяўчат з гурта «Варган», ля вогнішча. Я дзе стаяла, там і села =) Паразмаўлялі пра ўнівер, агульных знаёмых… Гэта так шыкоўна — быць побач з людзьмі, якіх пэўную частку жыцця ты перад сабой бачыў.

Сёння ў нас плануецца ўрачыстая вячэра з прысвячэннем у этнографы і археолагі. Мабыць, будзе крута. На маршрут паедзем у вёску Свяча на аўтобусе.

15:29. Маршрут прайшоў добра.

Паелі вось. Гарохавы суп плюс бульба і кефір. Гы. Зноўку праспала з 16 да 18! :D

12 ліпеня 2013

6:33. Апошняя раніца ў лагеры.

Учора на святочную вячэру зрабілі тушаную бульбу, а таксама бутэрброды, цукеркі, печыва і арбуз. Ага, і салат.

Лагер пакрысе прачынаецца. Трэба збіраць сумку, рэчы… Нязвыкла ўсміхаюся сабе і радуюся, што ўжо хутка буду дома.

8:30. Склалі спальнікі, намёты. Складваюцца рэчы і мітусяцца людзі. Разабралі кухню. Дзяўчаты фарбуюць пазногці.

Учарашні маршрут прайшоў удала. Напаткалі цікавую бабулю. Размаўлялі б ды размаўлялі, але ўжо праз гадзіну прыйшоў яе дзед, запатрабаваў ежы. Бабуля распавяла, што ўжо 56 гадоў жывуць разам. Пайшлі да Фені Галубок. Бабуля-рыбак! А яе дзед з іншага боку вуліцы касіў. Бабуля пасадзіла нас на лаўку на падворку, праспявала колькі песень, у тым ліку валачобныя, шмат распавяла пра нялёгкае жыццё, стасункі са свякроўкай… Сядзела і радавалася, што мая свякроўка — найцудоўнейшая жанчына…

11:25. Загрузіліся ў аўтобус. Да дома, да мужа — усяго паўтары гадзіны. Нават не верыцца, што прайшло амаль 2 тыдні!